

Klinický audit kvality IAEA radioterapie v MOÚ

Clinical audit of IAEA in the Department Radiation Oncology of MMCI

ŠLAMPA P.

Radiační onkologie

Masarykova onkologického ústavu Brno

Ve dnech 12.-16. 9. 2005 proběhl v Masarykově onkologickém ústavě na oddělení radiační onkologie klinický audit Mezinárodní atomové agentury (IAEA). Cílem auditu bylo zmapování a hodnocení kvality všech složek provádějící nejen radioterapii, ale i zhodnocení komplexní péče o pacienty, dále úrovně vzdělání personálu a vědeckovýzkumných aktivit. Auditní tým pracoval ve složení I. Kunkler (radioterapeut, Edinburg), H. Nystrom (radiofyzik, Kodaň) a p. Coffey (hl. radiologická asistentka, Dublin).

Auditoři první dva dny pouze mapovali situaci v ústavu a na oddělení radiační onkologie, poté audit spočíval v cílených dotazech na pracovníky radiační onkologie, radiologické fyziky, náměstky ředitele pro výzkum a ošetrovatelství, vedoucího registru a nemocničního informačního systému, vedoucího oddělení klinických studií, ale také na přítomné studentky SZŠ a hospitalizované pacienty. Hodnocení počtu ozařovaných pacientů a ošetřujícího personálu ponechali až na „domácí“ zpracování (veškeré údaje, u personálu i s úrovní vzdělání a dobou praxe, si auditoři písemně vyžádali). Dále bylo nutné předložit m.j. seznam odborných publikací za posledních pět let, program vzdělání lékařů, asistentů i radiofyziků.

Auditoři byli přítomni v MOÚ vždy celý den, účastnili se vizit, které řešily izodózní plány, simulační snímky, a vizit na lůžkovém oddělení (běžné i vizity s primářem). Navštívili jednání i dvou multidisciplinárních komisí (pro nádory CNS a pro gynekologické nádory). Náhodně si vybrali k zhodnocení provedené léčby dokumentaci sedmi pacientů. V jejich dokumentaci kontrolovali úplnost stagingu, způsob odesílání k léčbě, úroveň konzilií, léčebných rozvah a příjmových vyšetření. Podle léčebných doporučení ORO MOÚ kontrolovali definice cílových objemů, aplikaci celkové dávky a její dodržení podle standardů i při změně. U pacienta s karcinomem jícnu hodnotili na simulačním snímku měřením doporučený bezpečnostní lem od hranic nádoru k okraji ozařovaného pole. U pacientů s karcinomem prostaty kontrolovali dosažené dávky na kritických orgánech - zda také odpovídají doporučeným postupům ORO. U dvou v daném týdnu léčených (resp. plánovaných) patientek s karcinomem prsu hodnotili polohu a techniku radioterapie, izodózní plán, práci asistentů a lékařů na simulátoru a na ozařovně.

V pohovorech ze zaměstnanci (lékaři, radiofyzici, radiol. asistenti) se důvěrně tázali na úroveň vzdělání, možnosti účasti na domácích a zahraničních výukových programech, na výzkumné aktivity, kontinuální zvyšování kvality, na případná kázeňská opatření při porušení vnitřního organizačního řádu, na radiační bezpečnost atd.

Poslední den provedli závěrečný pohovor s ředitelem ústavu, vedoucím lékařem odd. radiační onkologie a poté se všemi zaměstnanci odd. radiační onkologie a odd. radiologické fyziky bez přítomnosti pracovníků jiných oddělení či vedení ústavu.

V úvodu pohovoru členi auditního týmu potvrdili zaslání definitivního posudku do tří týdnů, budou ještě kontrolovat údaje v předem zasláném dotazníku do sídla IAEA se zjištěnou skutečností (především počty pacientů, personálu, přístrojů atd.) Dále akceptovali možnost ještě změny závěrů na základě diskuse na závěrečném sezení se zaměstnanci ORO a ORF.

Z kladných hodnocení: Příkladné zaujetí k pracovním činnostem, entuziasmus pracovníků, výborná organizace a systém práce, neobvykle rychlý proces od zahájení plánování radioterapie k jejímu provedení, dobrá spolupráce mezi pracovníky ORO a ORF, dostatek multidisciplinárních týmů a počet odborných oddělení v MOÚ, orientace práce na pacienta, výborná úroveň informovaných poučení a souhlasů, edukační centrum pod vedením zkušené sestry, vysoká úroveň prevence nosokomiálních nákaz na lůžkovém odd. ORO a zabezpečení ochrany pacientů a personálu, výborně prováděná a vedená dokumentace při pravidelných testech kvality funkce ozařovacích přístrojů, výborná organizace práce na ozařovnách, motivace pracovníků ORO při tvorbě léčebných protokolů. Pozitivně byl hodnocen vývoj edukačního výcviku, kladně hodnocena infrastruktura klinických studií (odd. klinických studií), vysoká úroveň radiodiagnostiky a laboratoří. Kladem jsou i plány na rozšíření oddělení a snadný přístup pracovníků k počítačům.

Z negativních hodnocení: Léčebný protokol pro karcinom prsu neodpovídá současným mezinárodně uznávaným protokolům v otázce indikace ozařování axily, není statisticky vyhodnocována míra chronických komplikací po radioterapii, nevhodná poloha pacientky při ozařování u karcinomu prsu. Auditoři shledali příklady nedodržování léčebných protokolů (např. snížení celkově aplikované dávky o 2 Gy bez vysvětlení v dokumentaci), nedostatečně definovaný rozdíl v dávkách a velikosti cílového objemu u karcinomu jícnu pro kurativní a paliativní radioterapii. Omezené důkazy výzkumných aktivit (chybí zapojení do mezinárodních randomizovaných studií - EORTC).

Z doporučení komise: Všechny léčebné protokoly ověřit a upravit podle mezinárodních protokolů. Zvýšit aktivitu na poli postgraduálního vzdělávání - účast na tuzemských a zahraničních kursech, kongresech a sympóziích. Upravit léčebný protokol pro ozařování axily u karcinomu prsu - ihned. Přehodnotit techniku a polohu patientek při ozařování u karcinomu prsu. V léčebných protokolech více rozlišit objemy, dávky a frakcionaci u kurativní a paliativní radioterapie. Podpořit další vzdělávání v zahraničí. Více se podílet na randomizovaných českých a zahraničních studiích. Založit léčebné týmy i na odd. radiační onkologie (s pracovníky ORF) pro jednotlivé diagnózy (nejen v rámci ústavu).